

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № КС-039-02-1
дата 04.11.2020 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОМБУДСМАН
ИЗХ. № 04-332/04.11.2020

ДО
Г-Н ПЛАМЕН НУНЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО
ВЪТРЕШНА СИГУРНОСТ И
ОБЩЕСТВЕН РЕД
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Относно: Законопроект за изменение и допълнение на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. и за преодоляване на последиците №054-01-98, внесен на 22.10.2020 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН НУНЕВ,

Обръщам се към Вас по повод на внесения на 22.10.2020 г. законопроект за изменение и допълнение на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. и за преодоляване на последиците и по-конкретно направеното между първо и второ четене на проекта предложение с вх. №054-04-225/03.11.2020г.

Предлага се прилагането на ал. 1 и ал. 2 от чл. ба да продължи по време на извънредната епидемична обстановка и два месеца след нейната отмяна, което включва провеждането на заседания на държавни и местни органи, съвети, комитети, комисии, включително органи на управление или контрол на фондове, сметки и други, които не са юридически лица от разстояние, като се осигурява пряко и виртуално участие при спазване изискванията за кворум и лично гласуване, или приемането на решения неприсъствено. Съгласно ал. 2 се предвижда също откритите съдебни заседания, включително заседанията на Комисията за защита на конкуренцията, да могат да се провеждат от разстояние, като се осигурява пряко и виртуално участие на страните и участниците в процеса, съответно производството.

Предложението засяга още създаването на нови ал. 3 и ал. 4 на чл. ба, които предвиждат по време на извънредната епидемична обстановка административните ръководители на органите на съдебната власт да предприемат необходимите мерки за защита живота и здравето на участниците в производствата и делата, както и на съдиите, прокурорите, следователите и служителите в съответната администрация. Допуска се при усложняване на епидемичната обстановка да се създаде организация за отсрочване на насрочените производства и дела за нови дати, не по-късно от 30 дни. Също така се предлага по време на епидемичната обстановка всички съобщения

и призовки да се връчват на посочен от страната електронен адрес, ако страната е пожелала вручването да става по този начин.

Наясно съм, че с тези промени се търси възможност за баланс между правото на гражданите на достъп до правосъдие и запазване на живота и здравето им във все по-тежката епидемична обстановка.

В качеството си на омбудсман, призван да насърчава и защитава правата на човека и основните свободи, намирам за необходимо да акцентирам, че достъпът до правосъдие е безспорно и неотменимо право, което следва да се осъществява безпрепятствено, а държавните органи и институции следва да предприемат всички възможни мерки и действия за създаване на организация и условия за осъществяването му.

Действително, това право не е абсолютно и се допускат ограничения, но практиката на ЕСПЧ, в съответствие с международните стандарти, е категорична, че ограниченията не трябва да засягат естеството, същността на правото, каквото би било затварянето на съдилища, лишаването на гражданите от правосъдие или непропорционалното забавяне на производствата.

Достъпът до правосъдие и правото на справедлив процес е неотменим елемент на правовата държава, без който е невъзможно осъществяването на върховенството на правото като основна ценност на всяко общество.

Безспорно все по-агресивното настъпване на коронавируса и разрастващата се пандемия поставя на преден план намирането на механизми за защитата на здравето и живота на работещите в съдебната система и на гражданите като страни по делата и на техните процесуални защитници.

По тази причина се възползвам от случая да обърна внимание на факта, че следва да бъдат предприети конкретни мерки за осигуряване на достъп на гражданите до правораздаване по подходящи, включително неприсъствени начини, доколкото системата го позволява.

Необходимо е да се предвидят и въведат и алтернативни възможности за достъп до правосъдие в разумен срок, било чрез ползване на електронното правосъдие, там където го има, било чрез дежурни съдии или други подходящи мерки.

Предвид и мотивите за коментираното предложение, намирам за уместно и нужно в кратък срок да бъдат гласувани и приети нормативните текстове от ЗИД на ГПК, регламентиращи видеоконференцията при разглеждане на граждански, наказателни и административни дела.

Не на последно място, ситуацията в страната отново извежда по категоричен начин на дневен ред въвеждането на електронното правосъдие в пълната му функционалност. Това ще повиши ефективността на съдебната система чрез използване на електронни документи от органите на съдебната власт при взаимодействието им с други административни органи, организации, гражданите и бизнеса. За съжаление процесът беше спрял от ВСС през м. септември 2020 г. и

смятам, че всички имаме интерес той да продължи да се развива с възможно най-бързи темпове, при отчитане и на мнението на съдебната система.

Дефицитът от липсата на електронно правосъдие е особено видим в ситуацията, в която административните ръководители на органи на съдебната власт получават законова възможност да отсрочват дела, макар и за не повече от 30 дни, и съдилищата на практика могат да спират работа и така на българските граждани да бъде отказан достъп до правосъдие, защото бавното правосъдие е на практика отказ от правосъдие.

В свое писмо до Висшия съдебен съвет, обърнах внимание на факта, че въпросът за ефективно функциониращо електронно правосъдие постоянно се поставя и от адвокатите като защитници на законните права на техните клиенти.

В контекста на все по-усложняващата се пандемична обстановка считам, че осигуряването на електронното правосъдие в пълния му обем от функционалности е особено необходимо в настоящата ситуация, когато именно съдът е най-важна предпоставка за защита за гражданите при ограничаване и нарушаване на техните права.

В заключение бих искала да посоча, че като омбудсман на Република България ще продължавам да се застъпвам неотклонно да бъдат защитени и насърчени в пълен обем правата и свободите на гражданите и достъпът им до правосъдие.

С уважение,

ДОЦ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ